

Analyse af de 21 udvalgte mærker

I nedenstående skema analyseres de 21 udvalgte mærker efter følgende kriterier, som er baseret på "Forbrugerombudsmandens vejledning for brug af miljø og etik i markedsføringen¹", med særligt vægt på punkt 10 - Brug af mærkningsordninger, symboler og certifikater.

1. Hvilken slags mærke er der tale om?
 - a. Dansk, Nordisk, EU eller på anden vis udenlandsk officielt (punkt 10.2 i vejledningen fra forbrugerombudsmanden).
 - b. Private mærkningsordninger mv., der kan være anerkendt af en række NGO'er og halvoffentlige organisationer og være udviklet i samarbejde med offentlige myndigheder eller støttet af myndigheder (punkt 10.3 i vejledningen fra forbrugerombudsmanden).
 - c. Private mærkningsordninger mv., der er vedtaget i en brancheforening eller en erhvervsdrivendes private mærkningsordning mv. (punkt 10.4 i vejledningen fra forbrugerombudsmanden).
2. Hvem står bag mærket og definerer kriterier?
3. Bliver kriterierne efterprøvet og kontrolleret?
4. Kan det dokumenteres, at kriterierne er opfyldt (fx tredjepartscertificering)?
5. For pkt. 2-4 skal det også undersøges om der er åbenhed/offentlig om disse punkter, således at offentligheden kan finde informationerne.

¹ <http://www.forbrugerombudsmanden.dk/Love-og-regulering/Retningslinjer-og-vejledninger/Markedsfoeringsloven/miljoe-og-etik#Tl>

Indhold

Analyse af de 21 udvalgte mærker	1
Resultat af gennemgangen.....	4
Hvilken slags mærker?.....	4
Er det tydeligt, hvem der står bag og definerer kriterierne?	5
Er der kontrol og tredjepartscertificering?.....	5
Åbenhed og offentlighed.....	6
Sammenfatning af resultater	7
Sammenfald mellem mærkerne.....	8
Livscyklusanalysemærker	8
Detailhandelsmærker	8
Energimærker	8
Økologimærker.....	9
Bæredygtighed (social, økonomi og miljø).....	9
Sundhedsmærke.....	9
Sammenfatning – overlap mellem mærkerne	9
Mærkerne sat i skema.....	11
Energimærkning	11
Ø-mærket	12
Det Nordiske miljømærke Svanen.....	13
Rainforest Alliance.....	14
Oeko-tex (Tiltro til tekstiler)	15
BIO-Siegel (tysk økologi)	16
FSC.	17
Grøn Balance	18

Änglamark.....	19
GOTS	20
PEFC	21
Minirisk.....	22
EnergyStar	23
EUs miljømærke	24
MSC – marine stewardship council	25
EU's økologimærke.....	26
Fairtrade-mærket	27
W5 Eco.....	28
Levevis	29
Bra Miljøval.....	30
EcoCert	31

Resultat af gennemgangen

Den fuldstændige gennemgang af mærkerne ses i bilag 3, og her følger en sammenfatning af, hvordan mærkerne i forhold til de 5 ovenstående kriterier.

Hvilken slags mærker?

Vedr. punkt 1, så er der tale om en række officielle mærker (7), og en række private mærker (14), der fordeler sig således:

Officielle mærker (jvf. punkt 10.2 i Forbrugerombudsmandens vejledning):

- Tre EU mærker (Energimærket, EU's miljømærke Blomsten og EU's økologimærke)
- Et nordisk mærke (Svanen)
- Et dansk mærke (Det røde Ø-mærke) og
- To mærker fra hhv. Tyskland og USA (Bio-Siegel og EnergyStar).

Private mærker (jvf. punkt 10.3 i Forbrugerombudsmandens vejledning):

- To NGO-mærker (Bra Miljöval og Rainforest Alliance)
- Syv private mærkningsordninger (Fairtrade Mærket, MSC, FSC, PEFC, Oekotex, EcoCert og GOTS).

Private mærker (jvf. punkt 10.4 i Forbrugerombudsmandens vejledning):

- Fem private mærkningsordninger (Änglamark, Minirisk, Levevis, Grøn Balance og W5eco)

Er det tydeligt, hvem der står bag og definerer kriterierne?

Det generelle billede er, at for de fleste mærkers vedkommende er det gennemskuelig, hvem der står bag, og hvem der opstiller kriterierne. De officielle mærker er alle karakteriseret ved, at de er besluttet ved lov, og derfor har været en proces igennem, hvor alle interessenter har haft mulighed for at komme med input.

For de private mærker er inddragelse af interessenter og eksperter også en væsentlig del af udviklingen af kriterierne. Flere af de private mærker benytter sig af de officielle mærker, og har opfyldelse af disse som krav. Dette gælder i høj grad virksomhedernes egne mærker. Alle fem virksomhedsmærker bruger andre mærkningsordninger som kriterier for deres eget mærke.

Derudover bruger mange af mærkerne officielle standarder, såsom ISEAL og ISO.

Oeko-tex mærket skiller sig ud i det, foreningen bag reviderer og fastlægger kriterierne selv mindst en gang året baseret på tilkommet ny viden om mulige sundhedsskadelige kemikalier, ny lovgivning mv., men umiddelbart er der ingen offentlighed omkring, hvordan kriterierne bliver fastsat og hvem der er med til at diskutere kriterierne ud over foreningen selv.

Organisationen bag **EcoCert mærket** laver også selv kriterierne, men det er ikke umiddelbart at finde information om, hvordan de er kommet frem til kriterierne, og hvem der er involveret i at lave dem. EcoCert nævner på deres hjemmeside, at de inddrager relevante stakeholders, men det er ikke til at finde frem til, hvem det er.

Er der kontrol og tredjepartscertificering?

I alle 21 mærker findes der en eller anden form af kontrol med de produkter der bærer mærkerne. For det meste sker det ved årlige kontroller, men også uanmeldte besøg finder sted.

For de fleste mærkers vedkommende, så er der en ekstra kontrol, en tredjepartscertificering, som foretages enten af myndighederne eller af certificering berettigede virksomheder.

Vedr. kontrol skiller de fem virksomhedsmærker sig lidt ud. De fleste produkter bærer et eller flere officielle mærker, hvilket jo betyder, at produkterne at disse produkter bliver kontrolleret jvf. ovenstående.

I **Levevis**, **Änglamark**, **Minirisk** og **Grøn Balance** er der dog enkelte produkter, som enten sammen med et officielt mærke eller uden andre mærker, bærer Astma og Allergi mærket, som er et privat allergi mærke (og derfor ikke med i denne undersøgelse). Ingen af virksomhedsmærkerne beskriver, hvordan de sikrer sig, at Astma og Allergi mærket kontrolleres eller hvilke kriterier, der ligger til grund for dette mærke.

Der findes også produkter mærket med **Levevis**, fx fitness udstyr, som ikke bærer nogen af andre mærker overhovedet, og det fremgår heller ikke hvordan.

Åbenhed og offentlighed

Alle mærker har en hjemmeside, hvor det er muligt at læse mere om mærkerne og hvad der er grundlaget for at nogle produkter bærer mærket. De fleste hjemmesider er meget omfattende og dokumenterende, og her kan man som forbruger finde information som kan kvalificere ens forståelse af hvad mærket går ud på, hvilke kriterier der ligger bag mærket, hvem der står bag mærket samt hvilken form for kontrol produkter med mærket udsættes for.

Der er dog ikke alle hjemmesider, der er lige informative:

- **Oeko-tex:** Der findes en del materiale både på dansk og andre sprog på de officielle hjemmesider². Det er dog ikke muligt at se, hvem der fastsætter kriterier og hvilke uafhængige instanser der tjekker, at produkter der bærer mærket, lever op til kriterierne.
- **Levevis:** Der er lidt information på mærkets hjemmeside³ og på Dansk Supermarked A/S hjemmeside⁴. Men hvordan kriterierne for produkter, der ikke bærer et af de officielle mærker er ikke til at finde.
- **W5eco:** Der findes lidt information om mærket på Lidl's hjemmeside⁵. Det fremgår ikke hvad EU's miljømærke Blomsten er eller hvordan W5eco er bedre for miljøet.
- **Änglamark:** Der er sparsom information på COOPs hjemmeside⁶. Der er ikke oplysninger om kriterier for produkter uden officielle mærker.
- **Grøn Balance:** Der er en del information på Grøn Balances hjemmeside⁷. Der er ikke oplysninger om kriterier for produkter uden officielle mærker.

² <http://www.okotex.dk/> og <https://www.oeko-tex.com>

³ <http://www.foetex.dk/OmFoetex/Pages/levevis.aspx>

⁴ <http://dansksupermarked.dk/om-os/ansvar/>

⁵ http://www.lidl.dk/cps/rde/xchg/lidl_dk/hs.xsl/6364.htm

⁶ <https://om.coop.dk/vores+varer/egne+maerker/anglamark.aspx>

- **EcoCert:** Der er omfattende information på EcoCerts hjemmesider⁸, men det er ikke nemt at finde information om hvem, der står bag kriterier og hvordan stakeholders er involveret. Derudover har bruges EcoCert mærket på både økologiske og naturlige produkter (fx på kosmetik), hvilket der er omfattende information om på hjemmesiden, men som måske kan forvirre i købsituationen.
- **Bra Miljöval:** Information er tilgængeligt på mærkets hjemmeside⁹. Det er svært at finde frem til hvem, der er involveret i processen med udarbejdelsen af kriterierne, og høringsprocessen er ikke klart lagt frem, men mærket lever op til ISO14024, type 1: miljømærke.
- **EnergyStar:** Der findes omfattende materiale på mærkets amerikanske hjemmeside¹⁰, samt information på Energistyrelsens hjemmeside¹¹. På mærket EU-side findes lettere forældet information¹².

Sammenfatning af resultater

For enkelte mærkers vedkommende er det ikke helt klart, hvordan kriterierne bag mærket fremkommer. Men for størstedelen af mærkerne, at er det nemt at gennemskue, hvem der står bag kriterierne til de enkelte mærker.

Alle mærker har kontrolordningerne, men for nogle virksomhedsmærker, er det svært at gennemskue, hvordan de sikrer sig, at produkter uden et officielt mærke kontrolleres eller hvilke kriterier, der ligger til grund for at produktet får mærket.

Generelt er der megen oplysning at hente om mærkerne på de dertil hørende hjemmesider, men der er seks mærker, hvor informationen til forbrugerne ikke er tilstrækkelig eller helt opdateret til at give det fulde billede af, hvad mærket egentlig dækker over eller hvordan kontrollen sikres.

⁷ <http://www.groenbalance.dk/>

⁸ www.ecocert.com og www.ecocert.in m.fl.

⁹ <http://www.naturskyddsforeningen.se/bra-miljoval>

¹⁰ http://www.energystar.gov/index.cfm?c=about.ab_index

¹¹ <http://www.ens.dk/forbrug-besparelser/apparater-produkter/energy-star>

¹² <http://www.eu-energystar.org/da/>

Sammenfald mellem mærkerne

I opdraget fra Miljøstyrelsen og Konkurrencestyrelsen udbedes udover en gennemgang af mærkerne, hvad de dækker over, samt om de lever op til de af følgegruppen opsatte kriterier, også en beskrivelse af om der er eventuelle overlap imellem de udvalgte mærker. Som nedenstående gennemgang viser, så er der et vist overlap mellem mærkerne.

Livscyklusanalysemærker

Flere af mærkerne er karakteriseret ved at være miljømærker baseret på en livscyklusanalyse-tankegang. Det drejer sig om Svanen, Blomsten og det svenske mærke Bra Miljøvalg. Alle tre mærker er type 1 miljømærker og bruger ISO standard 14024. Der findes produktgrupper, der er dækket af alle tre mærker, så i princippet er de i konkurrence med hinanden. Der er ikke helt ens kriterier, for mærkerne, men der foregår et vist samarbejde, i Danmark i høj grad mellem Svanen og Blomsten, som administreres af Miljømærkning Danmark.

Detailhandelsmærker

Der er en høj grad af sammenfald mellem detailhandlens brands/mærker, indbyrdes og med de officielle miljømærker Svanen og Blomsten, samt økologimærkerne, Ø-mærket og EU's økologimærke. Detailhandlens brands/mærker læner sig i stor udstrækning op ad disse mærker, når de skal inkludere produkter i deres brand/mærke.

Energimærker

Energimærkningen og Energy Star overlapper, da de begge forekommer på elektroniske produkter.

Økologimærker

Af de udvalgte mærker, er der et sammenfald mellem Ø-mærket, EU's økologimærke og det tyske BIO-siegel, da de alle er forankret i EU's økologiforordning. Alle mærkerne viser således, at en vare er økologisk. Det samme gør sig gældende, for varer, som dukker op i Danmark med økologimærker fra andre EU-lande. Alle økologimærker indikerer dog herudover yderligere nuancer. F.eks. indikerer Ø-mærket, at den seneste kontrol er udført af de danske myndigheder, mens private mærker kan indikere at supplerende private standarder er fulgt.

GOTS og EcoCert mærker overlapper også en del, da begge mærker kan sidde på tekstiler. GOTS er dog udelukkende på tekstiler, mens EcoCert sidder på mange andre produkter, bl.a. kosmetik.

Bæredygtighed (social, økonomi og miljø)

Her er der også overlap, i det Fairtrade Mærket og Rainforest Alliance fokuserer på samme forhold, og sidder på samme slags produkter, men har forskellige kriterier. Det samme gør sig gældende for FSC og PEFC, som begge fokuserer på bæredygtigt skovbrug, igen med forskellige tilgange. Disse to mærker suppleres/konkurrerer med UTZ-mærket, som ligeledes fokuserer på bæredygtighed og samme produktgrupper.

MSC mærket fokuserer på fisk fra fiskeri. Det samme gør økologimærkerne (Ø-mærket og EU-logoet). Der er dog ikke direkte overlap, da økologimærkerne kun findes på fisk fra akvakultur, mens MSC mærket findes på vildtfangede fisk.

Sundhedsmærke

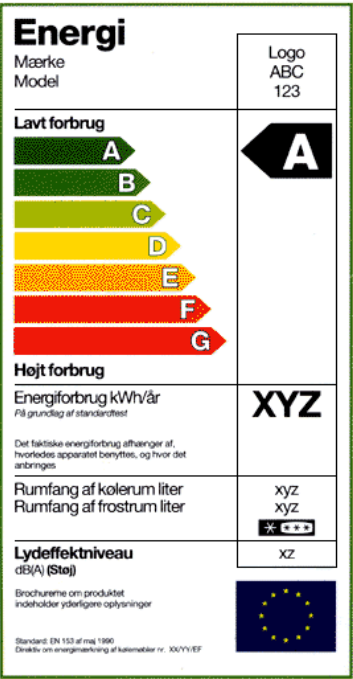
Oeko-tex mærket fokuserer udelukkende på sundhed (ingen skadelige stoffer i det endelige produkt og ikke krav til produktionen). Ca. 75% af dem som kender mærket mener at det har noget med miljø at gøre, uanset at mærket altså er et sundhedsmærke. I og med at fokus er på kemikalierester fx i tekstiler, så overlapper mærket en smule med Svanen og Blomsten, som også har kriterier for brug af kemikalier, og som også kan sættes på tekstiler.

Sammenfatning – overlap mellem mærkerne

Et mærke er sjældent alene om at have et område eller en produktgruppe. Der vil højst sandsynligt være et konkurrerende mærke, med kriterier, der lignende kriterier, men ikke præcist de samme.

Især på miljøområdet for non-food er der mange konkurrenter: Svane, Blomsten, Levevis, Änglamark, Minirisk, Grøn Balance, W5eco og Bra Miljøval. Denne liste kunne gøres endnu længere med nogle af de mærker, som er sorteret fra, men som dækker non-food området.

Mærkerne sat i skema

Mærke	
<p>Energimærkning</p> <p>Energi Mærke Model</p> <p>Logo ABC 123</p> <p>Lavt forbrug</p> <p>A B C D E F G</p> <p>Højt forbrug</p> <p>Energiforbrug kWh/år Følg grundloft af standardforbrug</p> <p>Det faktiske energiforbrug afhænger af, hvorledes apparatet benyttes, og hvor det anbringes.</p> <p>Rumfang af kolerum liter Rumfang af frostrum liter</p> <p>Lydeffektniveau dB(A) (Støj)</p> <p>Brochurerne om produktet indeholder yderligere oplysninger</p> <p>Standard: EN 153 af maj 1999 Direktiv om energimærkning af huselektre nr. XXVY/EF</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Officielt energimærke – EU. Forekommer på elektroniske produkter, såsom hårde hvidevarer, fjernsyn og varmepumper. Energimærkning forekommer også på bygninger og biler, som ikke er medtaget i denne gennemgang. 2. Energimærkning af produkter er vedtaget via EU lovgivning, og Energistyrelsen står bag mærket i Danmark. Kriterierne fastsættes i direktiver og implementeres i national lovgivning. I Danmark er det ”Lov om energimærkning af energirelaterede produkter” af 18. maj 2011, der er gældende. 3. Ja, Energistyrelsen laver jævnligt kontroller, som offentliggøres på hjemmesiden¹³. 4. Ja, kriterierne fastsættes ved lov, og energistyrelsen fungerer hermed som tredjeparts kontrol. 5. Arbejdet med mærket offentliggøres på Energistyrelsens hjemmeside¹⁴.

¹³ http://www.ens.dk/da-DK/ForbrugOgBesparselser/ApparaterOgProdukter/energimaerkning2/Energimaerkning_af_apparater_og_produkter/Sider/Forside.aspx

¹⁴ www.ens.dk

<p>Ø-mærket</p> 	<p>1. Nationalt officielt økologimærke – Danmark. Findes på økologiske fødevarer, foder og uforarbejdede landbrugsprodukter. Mærket viser, at varen overholder EU's økologiforordning, og at virksomheden, som har foretaget den seneste tilvirkning af varen har været under de danske myndigheders økologikontrol.</p>
	<p>2. EU's økologiforordning danner lovgrundlaget for produktion og forhandling af økologiske fødevarer, foder og uforarbejdede landbrugsprodukter i Danmark og resten af EU. I Danmark reguleres kontrollen med disse produkter via bekendtgørelser¹⁵, som administreres af Fødevarestyrelsen og NaturErhvervstyrelsen.</p>
	<p>3. Ja, administrationen og kontrolopgaverne i relation til økologireglerne er fordelt mellem NaturErhvervstyrelsen og Fødevarestyrelsen.</p> <ul style="list-style-type: none"> - NaturErhvervstyrelsen administrerer og kontrollerer reglerne for den økologiske landbrugsproduktion og de tilhørende forsyningsvirksomheder. - Fødevarestyrelsen, herunder de lokale fødeveareafdelinger, administrerer og kontrollerer reglerne om den videre forarbejdning og forhandling af økologiske fødevarer.
	<p>4. Ja. Der gennemføres årlig kontrol hos alle virksomheder under ordningen, og denne dokumenteres ved myndighedernes kontrolrapporter.</p>
	<p>5. Arbejdet med mærket offentliggøres på NaturErhvervstyrelsens¹⁶ og Fødevarestyrelsens hjemmeside¹⁷.</p>

¹⁵ <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=145111>

¹⁶ www.naer.dk

¹⁷ www.foedevarestyrelsen.dk

Det Nordiske miljømærke Svanen

1. Officielt miljømærke – Norden (Danmark, Island, Norge, Sverige og Finland). Findes på non-food produkter, som f.eks. kosmetik, computere, hårde hvidevarer på det nordiske marked.
2. Miljømærket svanen er vedtaget i de nordiske landes lovgivning¹⁸. I Danmark er Miljøministeriet overordnet ansvarlig for Svanen. Opgaver med bl.a. kontrol af licensansøgninger og tilsyn af licenser, og information om mærkerne er overdraget til et miljømærkesekretariat (Miljømærkning Danmark under Dansk Standard). Kriterierne fastsættes i Nordisk miljømærkenævn, som består af formændene for de 5 nationale nævn. Formændene handler efter mandat fra deres respektive nationale miljømærkenævn, der efter offentlige høringer i de forskellige lande, træffer beslutning om national holdning. Danmarks Miljømærkenævn består af repræsentanter fra offentlighed, arbejdstagere og erhverv, f.eks. Forbrugerrådet, Danmarks Naturfredningsforening, DI, Dansk Erhverv, Staten og kommunernes indkøbscentral, LO, detailhandlen, Klima- og energiministeriet, Miljøministeriet og Økonomi- og erhvervsministeriet.
3. Ja, Kriterieudvikling sker på baggrund af interessentinddragelse og offentlige høringer.
4. Ja, Miljømærkning Danmark står for at kontrollere licens- eller registreringshavers opfyldelse af de gældende kriterier og anvendelsesbetingelser, herunder inddragelse af licens eller registrering til anvendelse af det europæiske miljømærke, samt at overvåge og reagere overfor ulovlig anvendelse af det europæiske miljømærke.
5. Høringer, kontrolrapport, årsrapporter og nyheder offentliggøres på www.ecolabel.dk. Svanen er med i GEN, og lever op til ISO 14024, type 1: Miljømærker.

¹⁸ <http://www.ecolabel.dk/da/om-os/overordnede-rammer/~media/Ecolabel/Files/om%20os/overordnede%20rammer/bek20100447full.ashx>

Rainforest Alliance

1. Privat NGO miljømærke – internationalt. Forekommer på kakao, kaffe og the i mange lande.
2. Bag mærket står Rainforest Alliance, der er en amerikansk miljøorganisation, som siden 1992 har arbejdet internationalt på at sikre regnskoven. Rainforest Alliance benytter sig af ISEAL standarder¹⁹ og er medlem af Sustainable Agricultural Network²⁰ og det er disse standarder der ligger til grund for mærket. Kriterierne er i offentlig høring og opdateres jævnligt.
3. Ja, Der sker årlige kontroller af auditører.
4. Ja, Rainforest Alliance certification (RA-cert) står for verifikation og kontrol. RA-cert er en selvstændig enhed i Rainforest Alliance, som er i færd med en akkreditering i ISO regi efter ISO standard 17065.
5. Der findes omfattende materiale om mærket, kriterierne, standarderne og kontrolmekanismerne på mærkets hjemmeside²¹, samt på ISEALs og SANs hjemmesider.

¹⁹ www.iseal.org

²⁰ <http://sanstandards.org>

²¹ <http://www.rainforest-alliance.org>

Oeko-tex (Tiltro til tekstiler)

1. Privat sundhedsmærke – internationalt. Forekommer på tekstiler. Mærket har ikke miljøfokus.
2. Mærket administreres af Oeko-Tex Association. Foreningen reviderer og fastlægger kriterierne, som indgår i deres standard, mindst en gang året baseret på tilkommet ny viden om mulige sundhedsskadelige kemikalier, ny lovgivning mv.
I Danmark står Teknologisk Institut for mærket. Umiddelbart ingen offentlighed omkring hvordan kriterierne blive fastsat og af hvem.
3. Ja, Oeko-Tex Association kontrollerer selv produkter, og også uafhængige og uannoncerede kontroller forekommer.
4. Det fremgår ikke af hjemmesiden, hvem der kontrollerer ud over Oeko-tex Association og dens 15 internationale samarbejdspartnere
5. Der findes en del materiale både på dansk og andre sprog på de officielle hjemmesider²².
Det er dog ikke muligt at se, hvem der fastsætter kriterier og hvilke uafhængige instanser der tjekker at produkter, der bærer mærket, lever op til kriterierne.

²² <http://www.okotex.dk/> og <https://www.oeko-tex.com>

**BIO-Siegel
(tysk økologi)**

1. Nationalt officielt økologimærke – Tyskland. Forekommer på fødevarer, foder og såsæd. Mærket, som ejes og forvaltes af de tyske myndigheder viser, at varen i det mindste overholder EU's økologiforordning.
2. EU's økologiforordning danner lovgrundlaget for produktion og forhandling af økologiske fødevarer i EU.
3. Ja, de generelle kontrolopgaver i relation til økologireglerne er fordelt over mange tilsynsmyndigheder i hele Tyskland²³. Disse tilsynsmyndigheder tjekkes af kontrolenheder. For at kunne anvende Bio-Siegel skal man være under økologikontrol, enten i Tyskland eller i et andet EU-land.
4. Ja, myndighederne i Tyskland garanterer for troværdigheden af mærket. Troværdigheden sikres ved, at mærket kun tillades anvendt af virksomheder under økologikontrol i overensstemmelse med EU-økologiforordningen.
5. Der er omfattende information på mærkets hjemmeside²⁴.

²³ <http://www.oekolandbau.de/service/adressen/oeko-kontrollstellen/>

²⁴ <http://www.bio-siegel.de/english/homepage/>

<p>FSC</p> 	<p>1. Privat bæredygtighedsmærkemærke med fokus på træ og papir – internationalt.</p>
	<p>2. Bag mærket står FSC international, som er en medlemsorganisation, som repræsenterer grønne organisationer, oprindelige befolkningsgrupper, fagforeninger, skovejere og trævirksomheder. Det er disse medlemmer der fastsætter kriterierne for mærket.</p>
	<p>3. Ja, der udføres årlige kontroller, se pkt. 4.</p>
	<p>4. Ja, alle led i en forsyningskæde indenfor FSC-systemet skal certificeres i en sporbarhedscertificering, således at produktet følges fra den certificerede skov til sidste led inden forbrugeren. Alle certificerede virksomheder kontrolleres minimum 1 gang årligt af et tredjeparts-certificeringsfirma. Disse firmaer kontrolleres herefter af en uafhængig international enhed, Accreditation Services International²⁵.</p>
	<p>5. Der er omfattende information om mærket, kriterier, kontrol mm. på mærkets hjemmeside²⁶. Endvidere kan alle certifikater til alle tider slås op og verificeres på http://info.fsc.org. Her kan offentligheden efterprøve certifikatets gyldighed samt se certificeringsrapporter.</p>

²⁵ <http://www.accreditation-services.com/>

²⁶ www.fsc.dk

Grøn Balance

1. Privat virksomhedsmærke med fokus på miljø og økologi – Danmark. Findes på fødevarer og nonfood produkter i butikkerne: Kwik Spar, Super Spar, Spar, Euro Spar, Superbest og KIWI
2. Mærket læner sig for alle produkter undtagen skyllemiddel op af de officielle mærker: Det nordiske miljømærke Svanen, Økologimærket og EU's økologimærke, samt det private mærke Astma- og allergi mærket.
3. Ja, produkter mærket med økologimærket, EU's økologimærke og svanemærket kontrolleres af nationale styrelser (se disse mærker).
4. Ja, i og med at myndighederne står for kontrol af de produkter der bærer de officielle mærker, så er kontrollen her varetaget af eksterne. Skyllemidlet kontrolleres af Varefakta²⁷. Det fremgår ikke, om og i så fald hvordan Varefakta sikrer, at skyllemidlet er blandt de mest miljøvenlige produkter på markedet eller hvilke kriterier, der ligger til grund for at skyllemiddel er med i Grøn Balance serien.
5. Der er en del information på Grøn Balances hjemmeside²⁸. Men der er ikke oplysninger om kriterier for produkter uden officielle mærker.

²⁷ Mærket viser, at varedeklarationen er udarbejdet af Varefakta. Det betyder, at oplysningerne er opstillet i samme rækkefølge, så det er let at sammenligne varerne, at deklarationen ofte indholder flere oplysninger, end loven kræver, og at Varefakta kontrollerer, at oplysningerne i deklarationen er korrekte. (<http://varefakta.dk/information-og-undervisning/bag-om-maerkerne/>)

²⁸ <http://www.groenbalance.dk/>

Änglamark²⁹

1. Privat virksomhedsmærke med fokus på ansvarlighed – Norden. Findes på fødevarer og nonfood produkter i butikkerne: Kvickly, SuperBrugsen og Dagli'Brugsen
2. Mærket læner sig for de allerfleste produkter op af de officielle mærker: Økologimærket eller Svanemærket, samt private mærker, som: FSC-mærket og Astma- og allergi mærket.
3. Ja, i og med at myndighederne står for kontrol af de produkter der bærer de officielle mærker, så er kontrollen her varetaget af eksterne.
4. Det fremgår ikke, hvordan det sikres at produkter, der ikke bærer de officielle mærker kontrolleres eller hvilke kriterier, der ligger til grund.
5. Der er sparsom information på COOPs hjemmeside³⁰. Men der er ikke oplysninger om kriterier for produkter uden officielle mærker.

²⁹ I en kommentar til gennemgangen har COOP udtalt, at de ikke mener, at Änglamark og Minirisk er mærkningsordninger, men private brands.

³⁰ <https://om.coop.dk/vores+varer/egne+maerker/anglamark.aspx>

<p>GOTS</p> 	<p>1. Privat økologimærke/standard med fokus på tøj og tekstiler – internationalt.</p>
	<p>2. Baseret på EU's forordning³¹ eller USA's regler³² for økologi. Hvis et produkt skal markedsføres som økologisk, skal det indeholde 95% økologiske ingredienser, og hvis der er min 70% økologiske ingredienser, så må der gerne stå meget tydeligt at produktet er lavet med X% økologiske ingredienser. Derudover kriterier for bearbejdningsprocessen, arbejdsmiljø og miljø.</p> <p>Kriterierne fastsættes af GOTS i en multistakeholder-proces, hvor relevante aktører bliver hørt og deres input bliver inddraget i udviklingen af kriterierne.</p>
	<p>3. Ja, der foretages uafhængig kontrol.</p>
	<p>4. Ja, 16 uafhængige certificeringsvirksomheder kontrollerer at kriterierne overholdes.</p>
	<p>5. Der er omfattende information om mærket, kriterier og kontrol på mærket hjemmeside³³.</p>

³¹ http://ec.europa.eu/agriculture/organic/eu-policy/legislation_da

³² http://www.usda.gov/wps/portal/usda/usdahome?navid=ORGANIC_CERTIFICATIO

³³ <http://www.global-standard.org/>

PEFC

1. Privat bæredygtighedsmærke (for bæredygtig skovdrift) – internationalt. Forekommer på træ, træprodukter og papir.
2. PEFC Danmark er en medlemsstyret, selvejende og uafhængig juridisk forening, der ejer samt står for udvikling af kriterier, administration og vedligeholdelse af det danske PEFC certificeringsystem for bæredygtig skovdrift.
Kriterierne fastsættes af PEFC i dialog med interessenter. De interesserede parter skal repræsentere forskellige interesser for bæredygtig skovdrift og kan fx omfatte repræsentanter for: skovejere, skovrelaterede industrier og virksomheder, miljøorganisationer, handelsorganisationer, forskning, arbejdstagerorganisationer, entreprenører, sociale organisationer, detailhandlere og andre relevante organisationer på nationalt eller regionalt niveau.
3. Ja, der er kontrol, se pkt 4.
4. Ja, certificering og kontrol foretages af akkrediterede certificeringsfirmaer, bl.a. Bureau Veritas Certification Danmark A/S, Dansk Standard certificering, NEPCon m.fl. Der er som minimum en årlig kontrol.
5. Der er omfattende information om mærket, kontrol og certificering på mærkets hjemmeside³⁴.

³⁴ www.pefc.dk

Minirisk³⁵

1. Privat virksomhedsmærke med fokus på ansvarlighed – Danmark. Forekommer på fødevarer og non-food produkter i Fakta-butikkerne.
2. Minirisk er Faktas ansvarlighedsmærke, som læner sig op af officielle mærker, så som Svanen og økologimærket, samt private mærker såsom Astma og allergimærket.
3. Ja, i og med at myndighederne står for kontrol af de produkter der bærer de officielle mærker, så er kontrollen her varetaget af eksterne. Men der er ikke oplysninger om kriterier for produkter uden officielle mærker.
4. Det fremgår ikke, hvordan det sikres at produkter, der ikke bærer de officielle mærker kontrolleres eller hvilke kriterier, der ligger til grund.
5. Der er en del information på Minirisks hjemmeside³⁶.

³⁵ I en kommentar til gennemgangen har COOP udtalt, at de ikke mener, at Änglamark og Minirisk er mærkningsordninger, men private brands.

³⁶ <http://minirisk.fakta.dk/minirisk>

<p>EnergyStar</p> 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Officielt energimærke – USA. Fokus er energiforbrug. Mærket forekommer på kontormaskiner, computere, airconditioners og mange andre elektriske og elektroniske produkter. 2. Mærket er frivilligt, og udeles og administreres af den amerikanske miljøstyrelse EPA. EU har lavet en samarbejdsaftale med EPA og mærket kan derfor bruges i EU på it-udstyr. 3. Ja, EPA har sat kontroller og tests op i et program, der skal sikre troværdigheden i mærket. Kriterierne udarbejdes af EPA og sendes i offentlig høring. EU-kommissionen fører tilsyn med Energy star-programmet. 4. Ja, der er tredjepartskontrol udført af EPA godkendte kontrolvirksomheder. Alle mærkede produkter skal være tredjeparts verificeret. 5. Der findes omfattende materiale på mærkets amerikanske hjemmeside³⁷, samt lettere forældet information på mærkets EU hjemmeside³⁸, samt information på Energistyrelsens hjemmeside³⁹.
--	---

³⁷ http://www.energystar.gov/index.cfm?c=about.ab_index

³⁸ <http://www.eu-energystar.org/da/>

³⁹ <http://www.ens.dk/forbrug-besparelser/apparater-produkter/energy-star>

EUs miljømærke

1. Officielt miljømærke – EU. Findes på non-food produkter, som f.eks. tekstiler, vaske- og rengøringsmidler, sæbe og shampoo, TV, hoteller og campingpladser med mere i Danmark og det europæiske marked.
2. Miljømærket Blomsten er vedtaget i EU regi og implementeret i den danske lovgivning⁴⁰. I Danmark er Miljøministeriet overordnet ansvarlig for EU Miljømærket, Blomsten Opgaver med bl.a. kontrol af licensansøgninger og tilsyn af licenser, og information om mærkerne er overdraget til et miljømærkesekretariat (Miljømærkning Danmark under Dansk Standard).
Kriterierne fastsættes i Den europæiske Miljømærkekomite, der består af repræsentanter fra EU medlemslandene. Miljøstyrelsen er den danske repræsentant, der handler efter mandat fra den danske regering. Udkast til kriterier har forinden været i offentlig høring, dels i EU Miljømærkenævn, samt i de forskellige lande, herunder også nationale landes miljømærkenævn eller miljømærkeorganer.
Danmarks Miljømærkenævn består af repræsentanter fra offentlighed, arbejdstagere og erhverv. Se beskrivelsen af det Nordiske Miljømærke Svanen.
3. Ja, Kriterieudvikling sker på baggrund af interessentinddragelse og offentlige høringer.
4. Ja, Miljømærkning Danmark står for at kontrollere licens- eller registreringshavers opfyldelse af de gældende kriterier og anvendelsesbetingelser, herunder inddragelse af licens eller registrering til anvendelse af EU miljømærket, samt at overvåge og reagere overfor ulovlig anvendelse af EU miljømærket.
5. Høringer, kontrolrapport, årsrapporter og nyheder offentliggøres på www.ecolabel.dk. Blomsten er med i GEN, og lever op til ISO14024, type 1, miljømærker.

⁴⁰ <http://www.ecolabel.dk/da/om-os/overordnede-rammer/~media/Ecolabel/Files/om%20os/overordnede%20rammer/bek20100447full.ashx>

MSC – marine stewardship council

1. Privat, global mærkningsordning, der arbejder med certificering af bæredygtige fiskerier og sporbarhed - internationalt. Mærket findes på vildtfanget fiske- og skaldyrsprodukter.
2. MSC står bag kriterierne, som er udviklet af MSC i samarbejde med eksperter og forskere fra hele verden⁴¹. MSC's standarder og krav bruger og ISEALs retningslinjer for certificering. Mærket lever op til FN's internationale standarder for miljømærkning af bæredygtigt fiskeri.
3. Ja, kontrollen foretages af uafhængige certificeringsvirksomheder.
4. Ja, se pkt. 3, og der foretages årlige audits og revisioner.
5. Der er omfattende information på mange sprog på mærkets hjemmesider⁴², og der er mulighed for at følge med og komme med input under alle certificeringsprocesser.

⁴¹ <http://improvements.msc.org/database/fisheries-standard-review>

⁴² <http://www.msc.org/>

EU's økologimærke

1. Officielt økologimærke – EU. Er obligatorisk at anvende på færdigpakkede økologiske fødevarer, men kan også anvendes på foder og uforarbejdede landbrugsprodukter, der overholder EU's økologiforordning.
2. EU's økologiforordning danner lovgrundlaget for produktion og forhandling af økologiske fødevarer, foder og andre landbrugsprodukter i Danmark og resten af EU. I Danmark reguleres kontrollen med disse økologiske produkter via bekendtgørelser⁴³, som administreres af Fødevarestyrelsen og NaturErhvervstyrelsen.
3. Ja, administrationen og kontrolopgaverne i relation til økologireglerne er fordelt mellem NaturErhvervstyrelsen og Fødevarestyrelsen.
 - **NaturErhvervstyrelsen** administrerer og kontrollerer reglerne for den økologiske landbrugsproduktion og de tilhørende forsyningsvirksomheder.
 - **Fødevarestyrelsen** administrerer og kontrollerer reglerne om den videre forarbejdning og forhandling af økologiske fødevarer.
4. Ja. Der gennemføres årlig kontrol hos alle virksomheder under ordningen, og denne dokumenteres ved myndighedernes kontrolrapporter.
5. Arbejdet med mærket offentliggøres på NaturErhvervstyrelsens og Fødevarestyrelsens hjemmesider⁴⁴

⁴³ <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=145111>, <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=142668> og <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=132606>,

⁴⁴ www.fvst.dk, og www.naer.dk

Fairtrade-mærket

1. Privat Fairtrade mærke – internationalt. Forekommer på bl.a. fødevarer og bomuldsprodukter.
2. Fairtrade International står bag kriterierne, og benytter sig af ISEAL standarderne. Kriterierne udvikles i samarbejde med bl.a. bønder/producenterne, forarbejdende eller importerende virksomheder og eksterne eksperter. Når kriterierne er udarbejdet sendes de i ekstern offentlig høring, hvorefter kriterierne justeres og offentliggøres.
3. Ja, der foretages som udgangspunkt årlige kontroller, og derud over er der uanmeldte besøg. Fairtrade arbejde også med kernekrav og udviklingskrav⁴⁵.
4. Ja, kontrollen foretages af FLO-Cert, som er ISO 17065 akkrediteret. Det betyder, at de lever op til en standard for certificeringsvirksomheder og også selv kontrolleres.
5. Der er omfattende information på den danske^[1] og den internationale hjemmeside^[2].

⁴⁵ <http://www.flo-cert.net/flo-cert/8.html>

^[1] www.fairtrade-maerket.dk

^[2] www.fairtrade.net

W5 Eco

1. Privat virksomhedsmærke – internationalt. Forekommer på rengøringsprodukter i Lidl's butikker.
2. Lidl's W5 "Eco"- rengøringsmidler er certificeret ud fra og mærket med EU's officielle miljømærke Blomsten.
3. Ja, EU's miljømærke blomsten varetages af Miljømærkning Danmark, som er ansvarlige for kriterier og kontrol af produkter.
4. Ja, varetages af myndigheder i de enkelte EU medlemslande
5. Der findes lidt information om mærket på Lidl's hjemmeside⁴⁶. Det fremgår ikke hvad EU's miljømærke Blomsten er eller hvordan W5eco er bedre for miljøet.

⁴⁶ http://www.lidl.dk/cps/rde/xchg/lidl_dk/hs.xml/6364.htm

<p>Levevis</p> 	<p>1. Privat virksomhedsmærke fra Dansk Supermarked A/S med fokus på sundhed og miljø – Danmark. Forekommer på alle slags varer i Føtex, Bilka og Netto.</p>
	<p>2. Dansk Supermarked har selv udviklet mærket, og bruger følgende kriterier:</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Indeholder mindre og sundere fedt b. Indeholder mindre sukker c. Indeholder flere kostfibre og fuldkorn d. Bærer det officielle ernæringsmærke <u>Nøglehulsmærket</u> e. Er miljømærket med enten <u>Svanen</u> eller <u>Blomsten</u> f. Er mærket med <u>Den Blå Krans</u> fra Astma-Allergi Danmark - med undtagelse af enkelte produkter, hvorved der ikke er risiko for at udvikle allergi.
	<p>3. Ja, de officielle mærker (Nøglehulsmærket, Svanen og Blomsten) kontrolleres af myndighederne i Danmark. Men der er ikke oplysninger om kriterier for produkter uden officielle mærker. Dansk Supermarked A/S anerkender Astma-Allergi Danmarks deklarationsordning på lige fod med de øvrige officielle mærkningsordninger.</p>
	<p>4. Det fremgår ikke, hvordan det sikres at produkter, der ikke bærer de officielle mærker kontrolleres eller hvilke kriterier, der ligger til grund.</p>
	<p>5. Der er lidt information på mærkets hjemmeside⁴⁷ og på Dansk Supermarked A/S hjemmeside⁴⁸. Men hvordan kriterierne for produkter, der ikke bærer et af de officielle mærker, fremkommer eller ser ud er ikke til at finde.</p>

⁴⁷ <http://www.foetex.dk/OmFoetex/Pages/levevis.aspx>

⁴⁸ <http://dansksupermarkedet.dk/om-os/ansvar/>

<p>Bra Miljöval</p> <p>Bra Miljöval</p>	<p>1. Privat NGO miljømærke– Sverige. Forekommer på kemiske produkter, el-produkter, tekstiler, butikker og andre services.</p>
	<p>2. Den svenske naturfredningsforening (Naturskyddsforeningen) står bag. Mærket er et type 1 mærke, ligesom Svanen og Blomsten. Dvs. de lever op til krav om bl.a. tredje parts certificering. Kriterierne udvikles som med svanen og blomsten med inddragelsen af eksperter, forskere, brancheforeninger og andre relevante stakeholders. I sidste ende er det den svenske naturfredningsforening formand, der beslutter de endelige kriterier.</p>
	<p>3. Ja, den svenske naturfredningsforening laver løbende kontroller.</p>
	<p>4. Ja, Bra Miljöval er kvalitetssikret for om de lever op til tredjepartscertificering gennem GENICES (Global Ecolabelling Network's Internationally Coordinated Ecolabelling System), der sikrer at mærkerne i GEN⁴⁹, lever op til de stillede krav for at kalde sit mærke et miljømærke.</p>
	<p>5. Information er tilgængeligt på mærkets hjemmeside⁵⁰, selvom det er svært at finde frem til hvem der er involveret i processen med udarbejdelsen af kriterierne, og høringsprocessen er ikke klart lagt frem, men mærket lever op til ISO14024, type 1: miljømærke.</p>

⁴⁹ <http://www.globalecolabelling.net>

⁵⁰ <http://www.naturskyddsforeningen.se/bra-miljoval>

<p>EcoCert</p> 	<p>1. Privat økologimærke med fokus også på fair trade og bæredygtighed – internationalt. Forekommer på bl.a. kosmetik, fødevarer og tøj.</p>
	<p>2. EcoCert er en privat fransk standardiseringsvirksomhed, der siden 1991 er vokset ud over Frankrigs grænser, og nu findes i bl.a. USA, Tyskland og Japan. EcoCert laver kriterierne, men det er ikke til at se på hjemmesiden, hvordan de er kommet frem til kriterierne og hvem der er involveret i at lave dem. EcoCert nævner at de inddrager relevante stakeholders, men det er ikke til finde ud af hvem det er.</p>
	<p>3. Ja, EcoCert er akkrediteret som certificeringsorgan efter europæiske standarder (ISO 17065).</p>
	<p>4. Ja, EcoCert selv bliver kontrolleret af de franske myndigheder og af myndigheder i de lande hvor de har kontorer.</p>
	<p>5. Der er omfattende information på EcoCerts hjemmesider⁵¹, men det er ikke nemt at finde information om hvem, der står bag kriterier og hvordan stakeholders er involveret.</p> <p>Derudover har bruges EcoCert mærket på både økologiske og naturlige produkter (fx på kosmetik), hvilket der er omfattende information om på hjemmesiden, men som måske kan forvirre i købsituationen.</p>

⁵¹ www.ecocert.com og www.ecocert.in m.fl.